

Predmet C-253/24 [Pelavi]ⁱ**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

9. travnja 2024.

Sud koji je uputio zahtjev:

Corte di Appello di L'Aquila (Žalbeni sud u L'Aquili, Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

4. travnja 2024.

Tuženik i žalitelj:

Ministero della Giustizia

Tužiteljica i druga stranka u žalbenom postupku:

NZ

Predmet glavnog postupka

Žalbeni postupak povodom žalbe podnesene protiv presude kojom je djelomično prihvaćen tužiteljčin zahtjev kojim je ta tužiteljica, počasna sutkinja na sudu pred kojim je pokrenut prvostupanjski postupak, tražila među ostalim da se utvrde njezino svojstvo radnice u smislu prava Unije i posljedično pravo na postupanje koje je u ekonomskom i pravnom pogledu istovjetno postupanju prema redovnim pravosudnim dužnosnicima, uključujući pravo na godišnji odmor, dopuste, naknadu za bolovanje i nesreće, otpremninu, socijalnu skrb i socijalno osiguranje, te da se Ministaru della Giustizia (Ministarstvo pravosuđa) naloži plaćanje naknade štete zbog neispunjenja obveza predviđenih direktivama Europske unije u predmetnom području i zlouporabe koja proizlazi iz uzastopnog zasnivanja radnih odnosa na određeno vrijeme.

ⁱ Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje članka 31. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, članka 7. Direktive 2003/88/EZ te članka 4. i članka 5. stavka 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, sklopljenog 18. ožujka 1999. i priloženog Direktivi 1999/70/EZ. Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe u pogledu usklađenosti s tim odredbama nacionalnog zakonodavstva kojim se za počasnog suca koji se može kvalificirati kao „radnik” i „radnik zaposlen na određeno vrijeme” predviđaju, s jedne strane, gubitak prava na već stečeni plaćeni godišnji odmor u slučaju potvrde imenovanja na dužnost do 70. godine i, s druge strane, kao mjera čiji je cilj sankcionirati zlouporabu radnih odnosa na određeno vrijeme, potvrda imenovanja počasnog suca na dužnost do 70. godine ili, u slučaju izostanka potvrde, novčana naknada, pri čemu se taj sudac u obama slučajevima odriče svih prethodno stečenih prava.

Prethodna pitanja

1. Protivi li se članku 31. stavku 1. i članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, članku 7. Direktive 2003/88/EZ i članku 4. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, nacionalno zakonodavstvo kojim se predviđa da počasní sudac koji se može kvalificirati kao „radnik” i „radnik zaposlen na određeno vrijeme” i čije je imenovanje na dužnost potvrđeno do navršene 70. godine života, gubi pravo na plaćeni godišnji odmor za razdoblje koje je prethodilo potvrdi imenovanja?

2. Protivi li se članku 5. stavku 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme nacionalno zakonodavstvo kojim se, kao mjera čiji je cilj sankcionirati zlouporabu radnih odnosa na određeno vrijeme, predviđa potvrda imenovanja počasnog suca na dužnost do navršenih 70 godina života nakon uspješnog ishoda u postupku ocjenjivanja koji nema obilježja natječaja odnosno, u slučaju neuspješnog ishoda u postupku ocjenjivanja, predviđa novčana naknada, pri čemu se u obama slučajevima potrebno odreći svih prethodnih prava?

Navedeno pravo Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima, članci 31. i 47. (u daljnjem tekstu: Povelja).

Okvirni sporazum o radu na određeno vrijeme sklopljen 18. ožujka 1999. koji se navodi u Prilogu Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP, članak 2., a osobito članak 4. i članak 5. stavak 1.

Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena, članak 7. (Direktiva o radnom vremenu).

Presuda od 15. travnja 2008., Impact, C-286/06, EU:C:2008:223 (u daljnjem tekstu: presuda Impact).

Presuda od 9. studenoga 2023., Keolis Agen, C-271/22 do C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834.

Presuda od 16. srpnja 2020., Governo della Repubblica italiana (Status talijanskih mirovnih sudaca), C-658/18, ECLI:EU:C:2020:572 (u daljnjem tekstu: presuda UX).

Presuda od 7. travnja 2022., Ministero della Giustizia i dr. (Status talijanskih mirovnih sudaca), C-236/20, ECLI:EU:C:2022:263 (u daljnjem tekstu: presuda PG).

Presuda od 26. studenoga 2014., Mascolo i dr., C-31/13 do C-63/13 i C-418/13, ECLI:EU:C:2014:2401 (u daljnjem tekstu: presuda Mascolo).

Presuda od 8. svibnja 2019., Rossato i Conservatorio di Musica F. A. Bonporti, C-494/17, ECLI:EU:C:2019:387 8 (u daljnjem tekstu: presuda Rossato).

Navedeno nacionalno pravo

Članak 29. stavci 1. do 9. Decreta legislativo del 13 luglio 2017, n. 116 (Zakonodavna uredba br. 116 od 13. srpnja 2017.) (u daljnjem tekstu također: Zakonodavna uredba br. 116/2017), kako je zamijenjen člankom 1. stavkom 629. i sljedećima Leggea del 30 dicembre 2021, n. 234 (Zakon br. 234 od 30. prosinca 2021.):

„1. Dužnost počasnih pravosudnih dužnosnika koji su bili u službi na dan stupanja na snagu ove zakonodavne uredbe može se potvrditi na njihov zahtjev do navršenih 70 godina.

2. Ako se ne potvrdi njihovo imenovanje na dužnost jer nisu podnijeli zahtjev ili nisu ostvarili uspješan ishod u postupku ocjenjivanja iz stavka 3., ne dovodeći u pitanje mogućnost odbijanja, počasní pravosudni dužnosnici koji su bili u službi na dan stupanja na snagu ove zakonodavne uredbe imaju pravo na naknadu u iznosu od 2500 eura prije poreznih odbitaka za svaku godinu staža u kojoj su sudjelovali na raspravama najmanje 80 dana odnosno na naknadu u iznosu od 1500 eura prije poreznih odbitaka za svaku godinu staža u kojoj su sudjelovali na raspravama manje od 80 dana, a u svakom slučaju u ukupnom iznosu od najviše 50 000 eura prije poreznih odbitaka. U svrhu izračuna naknade koja se duguje u skladu s prethodnom rečenicom, staž ostvaren u trajanju duljem od više od šest mjeseci izjednačuje se s jednom godinom. Isplata naknade podrazumijeva odricanje od svakog dodatnog zahtjeva bilo koje vrste koji proizlazi iz počasnog odnosa koji je prestao.

3. U svrhu potvrde iz stavka 1. Consiglio superiore della magistratura (Vrhovno sudsko vijeće, Italija) odlukom pokreće tri zasebna postupka ocjenjivanja koji se trebaju održati svake godine tijekom trogodišnjeg razdoblja od 2022. do 2024. Ti se postupci odnose na počasne pravosudne dužnosnike koji su bili u službi na dan stupanja na snagu ove uredbe i koji su ostvarili, redom: (a) više od 16 godina staža; (b) između 12 i 16 godina staža; (c) manje od 12 godina staža.

4. Postupci ocjenjivanja iz stavka 3. sastoje se od razgovora u trajanju od najdulje 30 minuta koji se odnosi na praktični slučaj iz građanskog materijalnog i postupovnog prava odnosno iz kaznenog materijalnog i postupovnog prava, ovisno o području u kojem su kandidati isključivo ili u svakom slučaju uglavnom obnašali počasne pravosudne dužnosti. Postupci ocjenjivanja provode se na razini općina. Odbor za ocjenjivanje čini predsjednik suda ili njegov predstavnik, pravosudni dužnosnik koji je prošao barem drugo profesionalno ocjenjivanje, a kojeg je odredilo pravosudno vijeće, i odvjetnik upisan u posebni popis odvjetnika ovlaštenih za obavljanje djelatnosti pred visokim sudovima kojeg je odredilo odvjetničko vijeće. [...]

5. Zahtjev za sudjelovanje u postupcima ocjenjivanja iz stavka 3. podrazumijeva odricanje od svakog dodatnog zahtjeva bilo koje vrste koji proizlazi iz prethodnog počasnog odnosa, osim od prava na naknadu iz stavka 2. u slučaju izostanka potvrde imenovanja na dužnost.

6. Počasni pravosudni dužnosnici čije je imenovanje na dužnost potvrđeno mogu se u roku od 30 dana od dostave obavijesti o ishodu postupka ocjenjivanja iz stavka 3. odlučiti na isključivo obnašanje počasnih dužnosti. U tom slučaju počasnim pravosudnim dužnosnicima čije je imenovanje na dužnost potvrđeno isplaćuje se naknada koja se izračunava na temelju plaće i 13. plaće koju s 31. prosinca 2021. prima upravno osoblje u pravosuđu [...]. Isplaćuje se i naknada za rad u pravosuđu u iznosu koji je dvostruko viši od iznosa naknade za rad u upravi koju prima upravno osoblje u pravosuđu iz prethodne rečenice [...].

7. Počasnim pravosudnim dužnosnicima čije je imenovanje na dužnost potvrđeno i koji se nisu odlučili na opciju iz stavka 6. isplaćuje se naknada koja se izračunava na temelju plaće i 13. plaće koju s 31. prosinca 2021. prima upravno osoblje u pravosuđu [...]. Na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 1. stavka 3. ove uredbe i one se odnose isključivo na obnašanje dužnosti na način da se osigura istodobno obavljanje drugih poslova ili profesija.

8. Počasnim pravosudnim dužnosnicima priznaje se bon za obroke u iznosu koji prima upravno osoblje u pravosuđu za svaku raspravu u trajanju duljem od šest sati, kako to proizlazi iz posebne potvrde rukovoditelja pravosudnog ureda.

9. Služba počasnih pravosudnih dužnosnika koji su bili u službi na dan stupanja na snagu ove uredbe prestaje ako ne podnesu zahtjev za sudjelovanje u postupku ocjenjivanja iz stavka 3.”

Članak 15.bis stavci 2. i 3. Decreta-legge del 22 giugno 2023, n. 75 (Uredba sa zakonskom snagom br. 75 od 22. lipnja 2023.), koji je uz izmjene pretvoren u zakon Leggeom 10 agosto 2023, n. 112 (Zakon br. 112 od 10. kolovoza 2023.):

„2. Počasni pravosudni dužnosnici koji pripadaju skupini zaposlenika čija se kvota može iscrpiti, a čije je imenovanje na dužnost potvrđeno u skladu s člankom 29. Zakonodavne uredbe br. 116 od 13. srpnja 2017. i koji su se odlučili na isključivo obnašanje dužnosti, prijavljuju se u opće obvezno osiguranje Istituta nazionale della previdenza sociale (Državni zavod za socijalnu sigurnost, Italija, u daljnjem tekstu: INPS).

3. Ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 5., počasni pravosudni dužnosnici koji pripadaju skupini zaposlenika čija se kvota može iscrpiti, a čije je imenovanje na dužnost potvrđeno u skladu s člankom 29. Zakonodavne uredbe br. 116 od 13. srpnja 2017. te koji dužnosti ne obnašaju isključivo i imaju ispravu za prijavu u Cassu nazionale di previdenza e assistenza forense (Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike, Italija), ostaju prijavljeni u tom fondu.”

Sažet prikaz činjenica i glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 1 Žaliteljica (u daljnjem tekstu: počasna sutkinja), tužiteljica u prvostupanjskom postupku, počasna je sutkinja u službi na jednom sudu koju obavlja kontinuirano od 14. veljače 2001.
- 2 Od tog datuma prosječno je održavala tri rasprave tjedno i u prosjeku napisala više od 200 presuda godišnje, pretežno u kaznenim stvarima. Nije održavala rasprave u razdoblju obustave rada zbog godišnjih odmora svake godine (koje je zakonom utvrđeno od 1. do 31. kolovoza).
- 3 Najprije je postavljena na dužnost na tri godine, a imenovanje se obnavljalo svake četiri godine, do 13. prosinca 2022., što je bio datum na koji je njezino imenovanje konačno potvrđeno do navršениh 70 godina.
- 4 Do navedenog potvrđivanja imenovanja bila je upisana u odvjetničku komoru te je slobodno mogla obavljati profesiju odvjetnice u okrugu koji nije okrug suda na kojem je obavljala službu, pri čemu je obavezno uplaćivala doprinose u Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike, što je tijelo koje pruža socijalno i mirovinsko osiguranje odvjetnicima ovisno o njihovim dohocima. Budući da je bila upisana u odvjetničku komoru i prijavljena u Državnom fondu za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike, za naknadu koja je proizlazila iz obnašanja dužnosti počasne pravosudne dužnosnice također je trebalo uplatiti doprinose u taj fond.
- 5 Od 14. veljače 2001. do 13. prosinca 2022. primala je naknadu koja se određivala na temelju broja održanih rasprava, u iznosu od 98 eura za svaku raspravu, kao i dodatnih 98 eura u slučaju kad je dnevni obujam posla premašivao pet sati. Naknada se nije isplaćivala tijekom razdoblja godišnjih odmora.

- 6 Za naknade isplaćene za dužnosti počasne pravosudne dužnosnice do 13. prosinca 2022. Ministarstvo pravosuđa uplatilo je u Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike doprinose za socijalno osiguranje u visini od 4 % (takozvani dodatni doprinos), dok je počasna sutkinja uplatila takozvani subjektivni doprinos u visini od 14,5 do 15 % od ukupnog neto dohotka od njezine profesionalne djelatnosti (naknada uvećana za prihode od odvjetničke djelatnosti).
- 7 Počasna sutkinja tražila je i ishodila u prvostupanjskom postupku da ju se kvalificira kao „radnicu” u smislu prava Unije (a ne radnicom u smislu nacionalnog prava), kao i da se utvrdi njezino pravo na primanje iste plaće koju ima „počasni pravosudni dužnosnik”, odnosno profesionalni pravosudni dužnosnik, te da se Ministarstvu pravosuđa naloži plaćanje naknade štete zbog zlouporabe koja proizlazi iz uzastopnog zasnivanja radnog odnosa, koju je sud procijenio na devetomjesečni iznos navedene plaće. Međutim, taj je sud priznao pravo na plaćanje prethodnih plaća samo u okviru petogodišnjeg roka zastare koji se primjenjuje na potraživanja radnika.
- 8 Ministarstvo pravosuđa podnijelo je žalbu protiv te odluke, pri čemu je osporavalo mogućnost izjednačavanja osobe počasnog pravosudnog dužnosnika i osobe profesionalnog pravosudnog dužnosnika na temelju brojnih elemenata, među kojima su nepostojanje javnog natječaja za pristup službi, manja kvaliteta i količina rada koji obavlja počasni pravosudni dužnosnik i usklađenost dužnosti počasnog pravosudnog dužnosnika s drugim profesionalnim djelatnostima za razliku od javnog službenika. Također je osporavalo to da je bila riječ o zlouporabi koja proizlazi iz uzastopnog sklapanja ugovora o radu na određeno vrijeme, pri čemu je tvrdilo da svaku dužnost počasnog pravosudnog dužnosnika treba smatrati novom dužnošću na koju zainteresirana osoba nema pravo, nego koju samo preferira.
- 9 Počasna sutkinja osporavala je te tvrdnje te je podnijela protužalbu u kojoj je osporavala kvalifikaciju potraživanja koja je prvostupanjski sud smatrao potraživanjima radnika, a ne potraživanjima na ime naknade štete, uz posljedičnu primjenu petogodišnjeg, a ne desetogodišnjeg, roka zastare.
- 10 Tijekom žalbenog postupka u pogledu počasne sutkinje dovršen je „postupak potvrđivanja imenovanja” uveden Zakonom br. 234/2021 (članak 1. stavak 629. i sljedeći), kojim je za počasne pravosudne dužnosnike koji su bili u službi 1. siječnja 2022. predviđena mogućnost da se njihovo imenovanje potvrdi do navršene 70 godina nakon uspješnog ishoda u postupku ocjenjivanja, bez potrebe za dodatnim obnavljanjima ili potvrđivanjima. Počasni pravosudni dužnosnici čije je imenovanje potvrđeno na taj način imaju pravo na fiksnu plaću, koja se određuje na temelju plaće upravnog službenika zaposlenog u ministarstvu, naknadu za rad u pravosuđu i bon za obroke. Plaća se isplaćuje i tijekom razdoblja obustave rada zbog godišnjih odmora u kojem ne obavljaju djelatnost. Ako se počasni pravosudni dužnosnici čije je imenovanje potvrđeno odluče na isključivo obnašanje počasnih dužnosti, brišu se iz imenika odvjetnika i Državnog fonda za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike te na temelju prijave u INPS-u imaju

pravo na sustav socijalne zaštite radnika (članak 15.bis Uredbe sa zakonskom snagom br. 75/2023, kako je pretvorena u zakon Zakonom br. 112/2023). Ako se odluče na to da i dalje budu prijavljeni u Državnom fondu za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike (i stoga na mogućnost nastavka obavljanja profesionalne djelatnosti odvjetnika), nastavljaju plaćati doprinose na dohotke od odvjetničke djelatnosti u Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike.

- 11 Kako bi ishodila potvrdu imenovanja, počasna sutkinja trebala je sudjelovati na razgovoru koji se odnosi na praktični slučaj iz područja u kojem je pretežno obnašala počasne pravosudne dužnosti. Imenovanje počasne sutkinje na dužnost potvrđeno je uredbom ministra pravosuđa od 13. prosinca 2022. i ona se odlučila na isključivo obnašanje počasnih dužnosti. U tom se slučaju na počasnog pravosudnog dužnosnika ne primjenjuju odredbe kojima se isključuje: 1. zasnivanje radnog odnosa u javnoj službi; 2. ograničenje rada na dva dana tjedno i 3. privremena priroda dužnosti (članak 1. stavak 3. Zakonodavne uredbe br. 116/2017).
- 12 Zakonom se predviđa da zahtjev za sudjelovanje u postupku ocjenjivanja radi potvrđivanja imenovanja, neovisno o njegovu ishodu, podrazumijeva odricanje od svakog dodatnog prethodno stečenog prava. Osim toga, predviđa se da nepodnošenje zahtjeva dovodi do prestanka službe počasnog suca za osobe koje su obavljale tu službu više od četiri godine, pri čemu postoji pravo na naknadu koja se izračunava na temelju godina službe.
- 13 Nakon što je potvrđeno imenovanje počasne sutkinje, Ministarstvo pravosuđa zatražilo je da se utvrdi prestanak postojanja predmeta spora. Počasna sutkinja tomu se usprotivila, pri čemu je od suda koji je uputio zahtjev zatražila da ocijeni ustavnost navedenog odricanja ex lege od prethodno stečenih prava zbog povrede raznih odredbi talijanskog Ustava u vezi s člankom 5. stavkom 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, sklopljenog 18. ožujka 1999. i priloženog Direktivi Vijeća 1999/70/EZ od 28. ožujka 1999.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 14 Sud koji je uputio zahtjev smatra svrsishodnim Sudu uputiti, s jedne strane, prvo pitanje s obzirom na izravan učinak članka 31. stavka 2. Povelje i članka 7. Direktive 2003/88 (vidjeti presudu od 9. studenoga 2023., Keolis Agen, C-271/22 do C-275/22, ECLI:EU:C:2023:834), članka 47. prvog stavka Povelje i članka 4. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme (vidjeti presudu Impact), iz kojeg za nacionalni sud proizlazi ovlast/dužnost da izuzme iz primjene nacionalni propis koji se protivi tom učinku. S druge strane, u okviru drugog pitanja, sa stajališta razumnog trajanja postupka, navedeni sud smatra svrsishodnim uputiti zahtjev za prethodnu odluku o članku 5. stavku 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, iako taj članak nema izravan učinak (vidjeti presudu Impact), jer bi odgovor na to pitanje olakšao ocjenu potrebe upućivanja talijanskom Corteu

costituzionale (Ustavni sud) zahtjeva za ocjenu ustavnosti nacionalnog pravnog pravila koje se ne može izuzeti iz primjene.

- 15 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je upoznat s time da je trenutačno u tijeku postupak zbog povrede prava koji se odnosi na talijansko zakonodavstvo koje se primjenjuje na počasne pravosudne dužnosnike, a koji je pokrenula Komisija upućivanjem službene opomene Italiji 15. srpnja 2021., nakon koje je upućena još jedna službena opomena 15. srpnja 2022. (nakon stupanja na snagu pravila na koja se odnosi ovaj zahtjev za prethodnu odluku) i doneseno obrazloženo mišljenje 14. srpnja 2023.
- 16 Taj sud zatim smatra da se predmet ovog postupka djelomično razlikuje od postupka u predmetu C-548/22, koji je u tijeku pred Sudom, i smatra da je Sudu potrebno dostaviti dodatne činjenične i pravne elemente o pravnom statusu počasnih sudaca u Italiji.

Kvalifikacija počasne sutkinje kao „radnice” u smislu prava Unije

- 17 S obzirom na načela koja je naveo Sud, osobito u presudama UX i PG, sud koji je uputio zahtjev smatra da je počasna sutkinja obnašanjem dužnosti počasne sutkinje na sudu pružila stvarne i učinkovite usluge koje nisu isključivo marginalne ako se uzmu u obzir dokazana produktivnost u pogledu odluka i broja rasprava te priroda i struktura naknada predviđenih za počasne suce, koje se nikako ne mogu smatrati samo nadoknadom troškova, nego su usko povezane s pruženim uslugama, također s obzirom na njihovu prirodu i količinu.
- 18 Osim toga, odnos koji je počasna sutkinja imala s Ministarstvom pravosuđa do 13. prosinca 2022. bio je radni odnos na određeno vrijeme: dužnost je prvotno trajala tri godine, pa se zatim nastavila produljenjima u trajanju od četiri godine do dovršetka postupka potvrđivanja imenovanja predviđenog člankom 29. Zakonodavne uredbe br. 116/2017. Stoga je prestanak radnog odnosa i u ovom slučaju „utvrđen objektivnim okolnostima, kao što je određeni datum, dovršenje određenog posla ili nastupanje određenog događaja” (presuda UX, t. 131.).
- 19 Na temelju istaknutih elemenata sud koji je uputio zahtjev smatra pravilnom kvalifikaciju počasne sutkinje kao „radnice” za potrebe primjene članka 7. Direktive o radnom vremenu i kao „radnice zaposlene na određeno vrijeme” za potrebe primjene Okvirnog sporazuma.
- 20 Iz članka 7. Direktive o radnom vremenu, kojim se konkretizira pravo utvrđeno člankom 31. stavkom 2. Povelje, proizlazi pravo na plaćeni godišnji odmor, u trajanju od najmanje četiri tjedna godišnje, na koje se počasna sutkinja izravno može pozvati (vidjeti presudu od 9. studenoga 2023., Keolis Agen, C-271/22 do C-275/22, t. 28.).
- 21 Iz članka 4. stavka 1. Okvirnog sporazuma proizlazi zabrana razlika u postupanju u uvjetima zapošljavanja počasne sutkinje u odnosu na radnike zaposlene na

neodređeno vrijeme u usporedivoj situaciji, osim ako su one opravdane objektivnim razlozima.

- 22 Suprotno tomu, sud koji je uputio zahtjev, isto kao i prvostupanjski sud, isključuje postojanje „podređenosti” u smislu nacionalnog prava koja omogućuje pristup rasponu zaštita koji je širi i općenitiji od zaštita koje se priznaju pravom Unije (primjerice, u pogledu prestanka radnog odnosa) i koji se i dalje uređuje nacionalnim pravilima.

Aspekti koji se odnose na plaću

- 23 Na temelju određenih aspekata koje je Sud ispitao u presudi PG (t. 42. i 53.) u pogledu usporedivosti mirovnih sudaca s redovnim pravosudnim dužnosnicima i postojanja objektivnih razloga za razlikovanje, koji su osobito povezani s razlikama u kvalifikacijama i zadaćama te načinima pristupa dužnostima, sud koji je uputio zahtjev smatra da se počasna sutkinja ne može izjednačiti s počasnim pravosudnim dužnosnikom kad je riječ o plaći.

Godišnji odmor

- 24 Sud koji je uputio zahtjev ističe da između stranaka nije sporno da počasna sutkinja nije održala nijednu raspravu u razdoblju obustave rada zbog godišnjih odmora svake godine (od 1. do 31. kolovoza) niti je to mogla učiniti jer je zakonom obustavljena redovna djelatnost suda u tom razdoblju. Isto tako, nije sporno da u razdoblju do potvrđivanja imenovanja 13. prosinca 2022. počasna sutkinja nije primala plaću. Ta okolnost protivi se, sama po sebi, pravu na godišnji odmor koje se priznaje počasnoj sutkinji kao „radnici”.
- 25 Budući da treba smatrati da su ta dva prava (pravo na godišnji odmor i pravo na plaću za vrijeme godišnjeg odmora) neodvojiva, prilikom prenošenja prava Unije u nacionalno pravo ne može se odstupiti od prava na isplatu plaće tijekom razdoblja godišnjih odmora. Naime, članak 7. Direktive o radnom vremenu ne spada u odredbe od kojih se izričito može odstupiti na temelju te direktive. Stoga je pravo na isplatu plaće tijekom razdoblja godišnjih odmora, koje je predviđeno pravom Unije, obvezujuće prirode. Tomu je tako jer načelo socijalnog prava Unije ima posebnu važnost i ne može se tumačiti usko (vidjeti primjerice presude od 22. travnja 2010., *Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols*, C-486/08, ECLI:EU:C:2010:215 i od 20. srpnja 2016., *Maschek*, C-341/15, ECLI:EU:C:2016:576).
- 26 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na sudsku praksu Suda, osobito na presudu PG (t. 53. i 54.), u kojoj je Sud ispitao pravo mirovnih sudaca na godišnji odmor i u kontekstu „obavljanja zanimanja” s obzirom na razliku u postupanju prema redovnim pravosudnim dužnosnicima, pri čemu je u biti smatrao da različiti načini zapošljavanja, različite kvalifikacije koje su potrebne i zadaće nisu elementi koji mogu opravdati i razliku u postupanju na razini plaćenog godišnjeg odmora.

- 27 Navedeni sud koji je uputio zahtjev smatra da ne postoji stvarna potreba da se u pogledu kvantifikacije godišnjeg odmora pravi razlika između redovnih i počasnih pravosudnih dužnosnika, pri čemu je za obje skupine razumno da se ta kvantifikacija podudara s brojem dana tijekom kojih je obustavljena redovna djelatnost sudova. Osim toga, taj sud napominje da je u tom smislu Zakonodavnom uredbom br.116/2017 predviđeno da počasni pravosudni dužnosnici ne obavljaju djelatnost tijekom razdoblja godišnjih odmora, osim ako to zahtijevaju posebne okolnosti službe (članak 24.), iako oni od trenutka zapošljavanja na neodređeno vrijeme (članak 29.) primaju predviđenu naknadu i u navedenom razdoblju.
- 28 Nadalje, sud koji je uputio zahtjev ističe da je počasna sutkinja, prije stupanja na snagu članka 29. Zakonodavne uredbe br. 116/2017 i podnošenja zahtjeva za potvrđivanje imenovanja do 70. godine, koje podrazumijeva odricanje od svih prethodnih prava, kao „radnica” i „radnica zaposlena na određeno vrijeme” imala pravo na prihvaćanje dijela njezina zahtjeva. Konkretno, to se odnosi na dio o isplati plaće u razdoblju u kojem je zapravo koristila godišnji odmor od 1. do 31. kolovoza svake godine. Taj sud za potrebe ocjene Suda ističe da se zahtjev koji se može prihvatiti ne odnosi na „naknadu za neiskorišteni godišnji odmor”, koja se ne može izraziti u novcu do prestanka radnog odnosa, nego na plaću za godišnji odmor koji se nedvojbeno koristio tijekom razdoblja obustave rada zbog godišnjih odmora (u okviru roka zastare).

Socijalno i mirovinsko osiguranje

- 29 Pobjanom presudom odbijen je zahtjev počasne sutkinje za utvrđenje prava na socijalno osiguranje i da se Ministarstvu pravosuđa naloži uplata doprinosa za socijalno i mirovinsko osiguranje kod nadležnih tijela i naknada štete koja proizlazi iz toga što nisu uplaćeni doprinosi jer to pravo podrazumijeva utvrđenje zasnivanja radnog odnosa u javnoj službi s Ministarstvom pravosuđa, koje nije zatraženo u ovom slučaju.
- 30 Sud koji je uputio zahtjev upućuje na presudu PG i podsjeća na to da: 1. članak 4. stavak 1. Okvirnog sporazuma ne omogućuje da se prihvati „isključenje iz [...] svakog oblika socijalne i mirovinske zaštite u pogledu mirovnih sudaca” (t. 53.) i 2. da se tom članku protivi nacionalno zakonodavstvo kojim se za mirovnog suca, koji se može smatrati radnikom zaposlenim na određeno vrijeme, ne predviđa nikakvo pravo na korištenje socijalnog i mirovinskog tretmana koji proizlaze iz radnog odnosa, poput onog predviđenog za redovne pravosudne dužnosnike ako se nalazi u situaciji usporedivoj s tim dužnosnicima (t. 54.).
- 31 Budući da je članak 4. stavak 1. Okvirnog sporazuma bezuvjetan i dovoljno precizan kako bi se na njega pojedinac mogao pozvati pred nacionalnim sudom (presuda Impact, t. 2. izreke), nacionalni sud obvezan je stoga ukloniti diskriminirajuće postupanje, ako je to potrebno, također na način da prethodno izuzme nacionalna pravila iz primjene.

- 32 Međutim, sud koji je uputio zahtjev ističe da je počasna sutkinja imala socijalno i mirovinsko osiguranje koje je pružao Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike također u vezi s djelatnošću koju je obavljala kao počasna sutkinja: taj oblik socijalne zaštite obavezan je i proizlazi iz upisa počasne sutkinje u imenik odvjetnika.
- 33 Upis u imenik odvjetnika, a time i primjena zaštite koju pruža Državni fond za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike, ovisili su o odluci počasne sutkinje koju je ona donijela kako bi uz djelatnost počasne pravosudne dužnosnice mogla nastaviti obavljati odvjetničku djelatnost. Ta mogućnost u potpunosti je isključena za počasne pravosudne dužnosnike.
- 34 Budući da je, dakle, počasna sutkinja primala i da će primati oblik socijalne zaštite u vezi s djelatnošću počasne pravosudne dužnosnice, sud koji je uputio zahtjev smatra da razliku između uvjeta te zaštite i zaštite predviđene za redovne pravosudne dužnosnike treba smatrati opravdanom s obzirom na činjenicu da počasni suci koji se odluče na to da će nastaviti biti upisani u imenik odvjetnika, a time i prijavljeni u Državnom fondu za socijalnu sigurnost i skrb za odvjetnike, mogu nastaviti pružati pravnu pomoć, što nije slučaj u pogledu redovnih pravosudnih dužnosnika.

Prvo pitanje: dvojbe u pogledu usklađenosti s pravom Unije i, konkretno, s člankom 4. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, uskraćivanja plaće za vrijeme godišnjeg odmora za razdoblje prije potvrđivanja imenovanja

- 35 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je članak 29. stavak 5. Zakonodavne uredbe br. 116/2017 u biti doveo do toga da su se počasnoj sutkinji ex lege uskratila prava koja joj pripadaju nakon što je podnijela zahtjev za nastavak obnašanja dužnosti počasne pravosudne dužnosnice, koje je obnašala od 2001. Naime, da počasna sutkinja nije podnijela zahtjev za potvrđivanje imenovanja, dužnost koju je obavljala na određeno vrijeme više se ne bi mogla produljiti te ni u preostalom kraćem razdoblju na određeno vrijeme ne bi imala pravo na zaštitu predviđenu u pogledu izjednačavanja s radnikom zaposlenim na neodređeno vrijeme. Kako bi i u budućnosti mogla imati pravo na zaštitu, počasna sutkinja morala se stoga odreći prethodne zaštite. Slijedom toga, od Suda se traži da odluči o usklađenosti uskraćivanja navedenih prava od kojih se ne može odstupiti s obzirom na priznavanje tih prava za buduće razdoblje.
- 36 Točno je da je na temelju navedene zakonodavne intervencije radnica, osim zaštite za samo buduće razdoblje, ishodila i zaposlenje na neodređeno vrijeme. Međutim i za razliku od slučajeva koji su se razmatrali u presudama Mascolo i Rossato, pravilima koja su sporna u ovom slučaju u potpunosti se isključuju prava stečena za vrijeme svakog ugovora o radu na određeno vrijeme, osobito pravo na plaću za vrijeme godišnjeg odmora stečenog tijekom rada koji je obavljao radnik zaposlen na određeno vrijeme u trenutku njegova zaposlenja na neodređeno vrijeme.

- 37 Naposljetku, uskraćivanje ex lege prava na djelovanje kako bi se ishodila zaštita zajamčena člankom 4. Okvirnog sporazuma i člankom 7. Direktive o radnom vremenu od trenutka zaposlenja na neodređeno vrijeme izaziva dvojbe i s obzirom na pravo na djelotvoran pravi lijek radi zaštite prava zajamčenih pravom Unije, koje se predviđa člankom 47. Povelje. Osim toga, sud koji je uputio zahtjev napominje da je članak 29. Zakonodavne uredbe br. 116/2017 stupio na snagu tijekom postupka, nakon što je Sud donio presudu PG s obzirom na koju je počasna sutkinja imala konkretne izgleda za prihvatanje dijela žalbe.
- 38 Predmetna zakonodavna intervencija može se shvatiti kao zakonodavna izmjena s retroaktivnim učincima koja može odrediti ishod postupka u tijeku u kojem je država stranka (posredstvom Ministarstva pravosuđa) u korist države (zahtjev počasne sutkinje za razdoblje prije zaposlenja na neodređeno vrijeme više ne bi bio osnovan). U tom bi se slučaju pojavile dvojbe u pogledu usklađenosti te mjere (odnosno uskraćivanja prethodnih prava), koja nije opravdana svrhama koje se razlikuju od ograničavanja javne potrošnje, s načelima pravičnog suđenja. To vrijedi i s obzirom na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava u vezi s člankom 6. EKLJP-a i neusklađenost s tim člankom retroaktivnog zakonodavstva koje utječe na ishod spora u kojem je država stranka kad ne postoje važni razlozi u općem interesu koji se razlikuju od potreba javnih financija (vidjeti presudu ESLJP-a od 24. lipnja 2014., Azienda Agricola Silverfunghi S.a.s. i drugi protiv Italije, zahtjevi br. 48357/07 i drugi). Naime, člankom 47. Povelje, isto kao i člankom 6. EKLJP-a, štiti se pravo na pravično suđenje i jednakost oružja i može se tumačiti također s obzirom na potonji članak jer su u skladu s člankom 52. Povelje, u onoj mjeri u kojoj ona sadrži prava koja odgovaraju pravima zajamčenima EKLJP-om, značenje i opseg primjene tih prava (barem) jednaki onima iz spomenute Konvencije.

Drugo pitanje: postupak zaposlenja na neodređeno vrijeme kao mjera čiji je cilj sankcionirati zlouporabu koja proizlazi iz uzastopnog zasnivanja radnih odnosa na određeno vrijeme

- 39 Sud koji je uputio zahtjev ima dvojbe i u pogledu toga može li postupak zaposlenja na neodređeno vrijeme ispuniti obveze koje država članica ima na temelju članka 5. Okvirnog sporazuma. Ističe da je počasna sutkinja obavljala službu na temelju uzastopnog rada na određeno vrijeme više od 21 godine. U presudi PG (u okviru koje se nije razmatrao postupak potvrđivanja imenovanja iz članka 29. Zakonodavne uredbe br. 116/2017) utvrđeno je da „[č]lanak 5. točku 1. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme sklopljenog 18. ožujka 1999., koji se nalazi u prilogu Direktivi Vijeća 1999/70/EZ, treba tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis na temelju kojeg se radni odnos na određeno vrijeme može uzastopno produljiti najviše triput, svaki put za razdoblje od četiri godine, u ukupnom trajanju koje ne prelazi šesnaest godina, i koji ne predviđa mogućnost učinkovitog i odvratajućeg sankcioniranja zlouporaba koje proizlaze iz obnavljanja radnog odnosa”.

- 40 Sporni postupak zapošljavanja na neodređeno vrijeme predlaže se kao korektivna mjera, odnosno kao odgovor na molbe Europske komisije, također nakon što je donesena presuda UX. Ako je taj postupak u skladu s parametrima koje je naveo Sud u svrhu usklađenosti s Okvirnim sporazumom, taj postupak predstavlja stoga „djelotvornu mjeru za sprečavanje i, u slučaju potrebe, sankcioniranje zlouporabe uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme” (presuda od 7. ožujka 2018., Santoro, C-494/16, ECLI:EU:C:2018:166, na koju se upućuje u presudi PG).
- 41 U slučaju da ne dođe do potvrđivanja imenovanja, predviđa se plaćanje naknade (u bruto iznosu od 2500 eura ili 1500 eura, ovisno o slučaju, za svaku godinu obavljanja službe). Stoga se može smatrati da se zlouporaba koja proizlazi iz uzastopnog zasnivanja radnih odnosa na određeno vrijeme sankcionira ili potvrđivanjem imenovanja do 70. godine ili primanjem naknade.
- 42 Međutim, neuspješan ishod u postupku ocjenjivanja i primanje naknade, kao i uspješan ishod u tom postupku i potvrđivanje imenovanja, dovode do odricanja od svih prava koja proizlaze iz prethodnog počasnog odnosa, uključujući pravo na plaćeni godišnji odmor koje je predmet prvog pitanja.
- 43 Stoga se javljaju dvije dvojbe u pogledu postupka ocjenjivanja predviđenog člankom 29. stavkom 4. Zakonodavne uredbe br. 116/2017:
1. Obilježava li postupak ocjenjivanja, koji može rezultirati potvrđivanjem ili nepotvrđivanjem imenovanja, dovoljna sigurnost, nedvojbenost ili predvidljivost u svrhu pretvorbe radnog odnosa i može li se on na temelju toga smatrati sankcijom zbog zlouporabe koja proizlazi iz uzastopnog zasnivanja radnih odnosa na određeno vrijeme?
 2. U slučaju kad se postupak ocjenjivanja smatra dovoljno sigurnim jer se, ako nije došlo do potvrde imenovanja, u svakom slučaju predviđa isplata naknade, može li se cijela mjera smatrati sankcijom koja je dovoljno učinkovita i odvraćajuća u pogledu zlouporabe radnih odnosa na određeno vrijeme ako se uzme u obzir to da ta mjera dovodi do odricanja od svih prethodnih prava?
- 44 Sud koji je uputio zahtjev svjestan je da je njegova zadaća ocijeniti predstavljaju li navedene odredbe nacionalnog prava mjeru za sprečavanje i, u slučaju potrebe, kažnjavanje zlouporabe uzastopnih ugovora ili radnih odnosa na određeno vrijeme; međutim, taj sud napominje da Sud, prilikom odlučivanja o zahtjevu za prethodnu odluku, može dati pojašnjenja koja će služiti kao nit vodilja nacionalnom sudu prilikom donošenja odluke (presuda Mascolo, t. 82. i 83.).